

ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
Укоопспілка

Новомосковський фаховий кооперативний коледж економіки та права
ім. С.В. Литвиненка

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації і проведення інструктажу
по виробничій практиці
для студентів спеціальності 081 «Право»

БАЗА ПРАКТИКИ – адвокатура

2022– 2023 н.р.

Розглянуто та затверджено
на засіданні циклової комісії
юридичних дисциплін
Протокол № 5 від « 14 » серпень 2022 р.
Голова циклової комісії
Олена БУБНІНKOBA Олена БУБНІНKOBA

Загальні положення

ПРАКТИКА є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і має велике значення в підготовці конкурентоспроможних фахівців для підприємств, установ, організацій різних форм власності.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА є заключним етапом підготовки фахівців.

Її МЕТА – закріпити та поглибити теоретичні знання, одержані студентами в процесі навчання, а також набути практичних навичок роботи на робочому місці юрисконсульта, юриста та ін.

Виробничу практику студенти спеціальності 081 “Право ” проходять на четвертому курсі навчання. Тривалість практики дванадцять тижнів.

Студенти проходять практику на одній або на двох базах практики/ по 6 тижнів на кожній базі/. НАПРИКЛАД : 6 тижні на державному підприємстві та 6 тижні у суді або 6 тижні у органах внутрішніх справ та 6 тижні у районній адміністрації. / можливе поєднання різних варіантів/.

Перед виходом на практику, студенти визначаються з базами практики та, використовуючи методичні рекомендації з організації виробничої практики саме на обраних базах, проходять практику, оформляють щоденник, звіт, додатки до звіту та здають залік /диференційований/.

Метою написання даних методичних рекомендацій є надання практичної допомоги викладачам, які проводять інструктаж з організації проходження виробничої практики і здійснюють їх перевірку, а також студентам в разі виникнення питань з окремих тем програми практики.

Основними обов'язками студентів під час проходження практики є належне та сумлінне виконання програми практики, всіх запланованих заходів і завдань, дотримання трудової дисципліни у місцях проходження практики. Керівники практики зобов'язані контролювати проходження практики, зорієнтувати студентів щодо необхідності набуття практичних навичок, закріплення теоретичних знань, одержаних під час навчання; зокрема, наголосити, які саме навички студенти повинні отримати при проходженні практики у місцях проходження практики, будучи закріпленими за керівниками, а також за спеціалістами установ.

Мета і завдання практики

Безпосередньою метою практики є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань у сфері цивільного, господарського, кримінального, адміністративного, сімейного, трудового права, кримінального, цивільного, господарського та адміністративного процесу, а також ознайомлення зі структурою і діяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, вивчення законодавства України, що регулює сферу діяльності даних органів, ознайомлення із документацією, яка ведеться в них.

Завданням практики є закріплення теоретичних знань, навичок, отриманих під час навчання в правничому коледжі, і набуття практичних навичок роботи зі спеціальності.

Для досягнення цієї мети студенти зобов'язані повторити, а в окремих випадках і вивчити нормативно – правові акти, які регламентують організацію і діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, ознайомитися з діяльністю відповідних баз практики, в тому числі з процесуальними документами, які приймаються, ухвалюються, навчитися самостійно складати такі документи тощо.

Організація проведення практики

Керівництво практикою забезпечується викладачами циклової комісії юридичних дисциплін.

На початку практики студентів інструктують з питань охорони праці, доводять до їх відома наказ керівника навчального закладу про проведення практики, розподіляють за базовими місцями її проходження. Окрім цього, студентів ознайомлюють з тривалістю робочого часу та необхідністю дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку на базових місцях проходження практики.

Керівники практики постійно контролюють проходження практики студентами на місцях, перебуваючи у відповідному регіоні протягом всього терміну практики.

Порядок на базових місцях проходження практики визначається керівником практики за місцем її проходження.

Захист практики відбувається перед спеціальною комісією, до складу якої входять викладачі циклової комісії юридичних дисциплін.

Виробнича практика в органах адвокатури

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ ~'	Назва теми	Кількість днів та годин			
		Кількість днів	Усього	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Історія адвокатури.	2	40	26	14
2	Правовий статус адвокатури та адвокатська діяльність.	2	50	36	14
3	Адвокатська етика, підвищення кваліфікації адвокатів України. Правовий статус помічника адвоката.	7	50	36	14
4	Діяльність адвоката в різних галузях права.	9	66	52	14
5	Участь адвоката у кримінальному процесі.	6	74	60	14
6	Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.	4	44	30	14
Разом		30	324	240	84

ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Тема 1. (День 1-2) Історія адвокатури.

1-2 День – Становлення адвокатури: від Стародавньої Греції та Риму до сучасності.

Студентам необхідно:

1. Походження та історичний шлях світової адвокатури.
2. Адвокатура і судові оратори Стародавньої Греції та Риму.
3. Історія української адвокатури. Судове представництво в Київській Русі у IX-XIII століттях та характерні риси цього представництва.
4. Створення професійної адвокатури в Україні, формування поняття “адвокат”.
5. Закон України «Про адвокатуру» 1991 року. Його підготовка, прийняття та введення в дію.
6. Набуття статусу адвоката за Законом «Про адвокатуру» 1991 року. Права і обов’язки адвоката, оплата праці та дисциплінарна відповідальність за Законом України «Про адвокатуру».

Самостійна робота

- ✓ Завдання адвокатури згідно з Конституцією України. Нормативно- правові акти, що регулюють діяльність адвокатури у сучасний період.
- ✓ Положення про Раду адвокатів України.
- ✓ Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури.

Тема 2. (День 3-4) Правовий статус адвокатури та адвокатська діяльність.

3-4 День – Організаційні форми діяльності адвокатів за Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Студентам необхідно:

1. Правовий статус і реєстрація адвокатських об’єднань, адвокатських бюро та адвокатів, які займаються адвокатською діяльністю індивідуально.
2. Види адвокатської діяльності.
3. Структура органів адвокатського самоврядування за Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
4. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю.
5. Стажування, його мета та порядок проходження. Правовий статус стажиста адвоката. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю
6. Оплата праці адвоката та помічника адвоката. Системи оплати праці адвокатів.
7. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Правові підстави та види дисциплінарних стягнень.

Самостійна робота

- ✓ Система безоплатної правової допомоги громадянам в Україні. Роль адвокатури в ній.
- ✓ Первинна та вторинна безоплатна правова допомога.
- ✓ Порядок надання безоплатної вторинної правової допомоги в кримінальних провадженнях.

Тема 3. (День 5-11) Адвокатська етика, підвищення кваліфікації адвокатів України. Правовий статус помічника адвоката.

5-6 День – Правила адвокатської етики.

Студентам необхідно:

1. Основні принципи адвокатської етики. Дія Правил адвокатської етики за предметом, колом осіб та в часі.
2. Етичні засади відносин адвоката з клієнтами. Підстави для надання адвокатом правової допомоги. Форма та зміст договору про надання правової допомоги
3. Особи, від яких адвокат може прийняти доручення на надання правової допомоги. Забезпечення підтвердження згоди клієнта на надання йому правової допомоги певним адвокатом.
4. Гонорар та оплата фактичних видатків, пов'язаних з виконанням доручення. Отримання невнесеного (недонесеного) гонорару.
5. Одностороннє розірвання клієнтом договору про надання правової допомоги. Одностороннє розірвання адвокатом договору про надання правової допомоги. Розірвання договору про надання правової допомоги за взаємною згодою адвоката і клієнта. Обов'язки адвоката при розірванні договору.

7- 8 День – Етичні аспекти відносин адвоката з клієнтами та іншими учасниками правовідносин.

Студентам необхідно:

1. Етичні аспекти відносин адвоката з клієнтом – юридичною особою.
2. Етичні аспекти здійснення захисту за дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги або в разі залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії.
3. Етичні аспекти відносин адвоката з судом та іншими учасниками судового провадження.
4. Етичні аспекти відносин адвоката з органами досудового розслідування та адміністративної юрисдикції. Дотримання норм адвокатської етики в громадській, науковій та публіцистичній діяльності адвоката.
5. Етичні аспекти взаємин між адвокатами. Органи адвокатського самоврядування як суб'єкти відносин щодо забезпечення дотримання Правил адвокатської етики.
6. Загальні засади застосування дисциплінарної відповідальності за порушення Правил адвокатської етики. Дисциплінарна відповідальність за несплату щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування

9 День – Підвищення кваліфікації адвокатів України.

Студентам необхідно:

1. Оператори процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні та їх повноваження.
2. Види підвищення кваліфікації адвокатів України.
3. Вимоги щодо підвищення кваліфікації адвокатів.
4. Вимоги щодо організації процесу з підвищення кваліфікації.

10-11 День – Правовий статус помічника адвоката.

Студентам необхідно:

1. Набуття статусу помічника адвоката. Організаційні форми праці помічника адвоката.
2. Внесення даних про помічника адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України.
3. Посвідчення помічника адвоката (технічний та схематичний опис бланка посвідчення помічника адвоката).
4. Відповідальність та адвокатська таємниця, що поширюється на помічника адвоката.
5. Права та обов'язки адвоката у співпраці з помічником.

6. Права та обов'язки помічника адвоката.

Самостійна робота

Охарактеризуйте Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017р.

Тема 4. (День 12-20) Діяльність адвоката в різних галузях права.

12 День. Конституційне право.

Студентам необхідно:

1. Конституційні гарантії захисту честі, гідності та ділової репутації особи. Механізм правової допомоги, що може бути надана адвокатом при захисті цих прав.
2. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної особі органами державної влади та місцевого самоврядування. Здійснення адвокатом представництва громадян у цих справах.
3. Право на освіту та охорону здоров'я. Надання адвокатом правової допомоги при порушенні цих прав.
4. Обов'язки громадян України. Правова допомога адвоката у випадках притягнення громадян до відповідальності за порушення конституційних обов'язків.

13-14 День. Цивільне процесуальне право.

Студентам необхідно:

1. Забезпечення позову і забезпечення доказів. Діяльність адвоката з цих питань.
2. Сторони в цивільному процесі, їхні права. Треті особи. Представники сторін і третіх осіб. Адвокат як представник у цивільному процесі.
3. Пред'явлення позову. Зустрічний позов. Підготовка та подання позову. Надання правової допомоги стороні з цих питань адвокатом.
4. Зміст і форма позовної заяви. Наслідки подання позовної заяви, що не відповідає вимогам закону. Підготовка адвоката до складання позовної заяви.

15-16 День. Господарське та господарське процесуальне право.

Студентам необхідно:

1. Поняття і види господарських товариств. Порядок їх створення та державної реєстрації. Установчі документи. Статутний капітал та фонди господарського товариства. Припинення господарського товариства. Надання адвокатом правової допомоги з цих питань.
2. Господарські зобов'язання, їх види, підстави виникнення. Виконання та припинення господарських зобов'язань. Надання адвокатом правової допомоги суб'єктам господарювання.
3. Поняття та види доказів у господарському процесі. Належність і допустимість доказів. Обов'язок доказування і подання доказів. Участь адвоката на цій стадії. Підстави звільнення від доказування.

17-18 День. Законодавство про працю.

Студентам необхідно:

1. Підстави припинення трудового договору. Підстави і порядок розірвання трудового договору. Трудові спори з цих питань. Правова допомога адвоката в таких справах.
2. Порядок звільнення працівників. Пільги та компенсації звільненим працівникам. Правова допомога адвоката.
3. Робочий час та час відпочинку. Види робочого часу, облік робочого часу. Компенсація за роботу у вихідні та святкові дні. Правова допомога адвоката у випадках виникнення спорів з цих питань.
4. Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Стягнення за порушення трудової дисципліни, строки і порядок їх застосування та зняття. Правова допомога адвоката в таких справах.
5. Розгляд трудових спорів у судах. Строки звернення до суду. Зміст і форма позовної заяви. Здійснення адвокатом представництва у суді.

19 День. Сімейне право.

Студентам необхідно:

1. Права та обов'язки подружжя з утримання один одного. Проведення адвокатом справ зі стягнення аліментів на утримання одного із подружжя.

2. Шлюбний договір: його зміст, порядок укладення, правове значення, внесення змін в умовах договору, розірвання. Визнання шлюбного договору недійсним. Використання адвокатом шлюбного договору при розірванні шлюбу.
3. Право особистої власності подружжя. Спільна сумісна власність подружжя. Ведення адвокатом справ щодо поділу спільного майна подружжя.

20 День. Законодавство про адміністративні правопорушення та адміністративне судочинство.

Студентам необхідно:

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення. Правова допомога в адміністративних справах.
2. Протокол про адміністративне правопорушення. Робота адвоката з протоколом про адміністративне правопорушення при наданні правової допомоги.
3. Адміністративне затримання. Органи, які правомочні його здійснювати. Строки затримання. Відмежування від адміністративного арешту та затримання і арешту за кримінальним процесуальним законодавством. Застосування примусу та вогнепальної зброї при затриманнях. Закон України «Про національну поліцію». Ведення адвокатом справ, пов'язаних з адміністративним затриманням.

Самостійна робота 3

- ✓ Завдання адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства.
- ✓ Правова допомога у вирішенні справ в адміністративному суді.
- ✓ Розгляд справ про адміністративне правопорушення.
- ✓ Особи, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративне правопорушення

Тема 5. (День 21-26) Участь адвоката у кримінальному процесі.

21-23 День. Діяльність адвоката на етапі досудового розслідування.

Студентам необхідно:

1. Процесуальні гарантії діяльності адвоката в кримінальному провадженні.
2. Види адвокатської діяльності в кримінальному провадженні. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні. Порядок залучення захисника та підтвердження його повноважень на участь у кримінальному провадженні. Випадки обов'язкової участі захисника у кримінальному провадженні. Відмова від захисника і його заміна
3. Участь адвоката на стадії досудового розслідування, його права та обов'язки. Участь адвоката у слідчих (розшукових) діях. Суть, методика, значення та тактика участі адвоката в процесуальних діях на стадії досудового розслідування.
4. Клопотання адвоката на досудовому розслідуванні. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого та прокурора на стадії досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
5. Поняття доказів, належність та допустимість при визнанні відомостей доказами. Визнання доказів недопустимими. Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. Обов'язок доказування. Висновок експерта як джерело доказу у кримінальному провадженні. Права адвоката щодо збирання доказів. Оцінка доказів.
6. Відкриття матеріалів іншій стороні: порядок та методика здійснення. Правовий режим, методика ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Адвокатське дос'є (провадження).

24-26 День. Діяльність адвоката на етапі судового розгляду кримінального провадження.

Студентам необхідно:

1. Особливі порядки провадження щодо кримінальних проступків та в суді присяжних. Участь адвоката у таких формах кримінальних проваджень.
2. Участь адвоката в підготовчому провадженні та судовому розгляді. Його права та обов'язки. Межі та процедура судового розгляду. Здійснення допиту під час судового розгляду. Судові дебати. Промова адвоката. Підготовка та методика її проголошення.

3. Угоди про примирення та про визнання винуватості в кримінальному провадженні. Ініціювання та укладення угоди, вимоги до її змісту. Участь адвоката при укладенні угод. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди.

Самостійна робота

- ✓ Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: загальні засади, форми та обсяг.
- ✓ Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій.
- ✓ Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)

Тема 6. (День 27-30) Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

27 - 30 День – Міжнародні акти та стандарти системі захисту прав та свобод людини в рамках української правової системи.

Студентам необхідно:

1. Роль і місце Конвенції в системі захисту прав та свобод людини в рамках української правової системи. Застосування Конвенції та практики ЄСПЛ (Європейський суд з прав людини) в Україні.
2. Міжнародні механізми захисту прав людини. Право громадян України на звернення до конвенційних органів з захисту прав людини.
3. Заборона катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання.
4. Право на оскарження в кримінальних провадженнях. Відшкодування в разі незаконного засудження .
5. Принцип NON BIS IN IDEM (заборони притягнення до відповідальності або покарання двічі за одне й те саме діяння).
6. Рішення Європейського суду з прав людини та порядок їх виконання Україною.

Самостійна робота

- ✓ Порядок, умови та строки звернення до Європейського суду з прав людини.
- ✓ Критерії прийнятності скарги Європейським судом з прав людини та процедура її розгляду

ПЕРЕЛІК ДОДАТКІВ

- ✓ Договір про надання адвокатських послуг
- ✓ Клопотання про об'єднання кримінальних проваджень та визначення підсудності.
- ✓ Клопотання в порядку ст. 206 КПК України (Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини)
- ✓ Клопотання про проведення слідчих дій
- ✓ Клопотання про зміну запобіжного заходу
- ✓ Заява про ознайомлення з матеріалами справи
- ✓ Письмові пояснення
- ✓ Заява про неможливість участі у судовому засіданні
- ✓ Заперечення на клопотання про відсторонення від посади
- ✓ Адвокатський запит
- ✓ Заява про примирення

Перелік тем для індивідуального завдання

1. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю.
2. Система безоплатної правової допомоги громадянам в Україні. Роль адвокатури в ній.
3. Первинна та вторинна безоплатна правова допомога.
4. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю.
5. Стажування, його мета та порядок проходження. Правовий статус стажиста адвоката.
6. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю
7. Етичні аспекти відносин адвоката з клієнтами та іншими учасниками правовідносин.
8. Міжнародні акти та стандарти системі захисту прав та свобод людини в рамках української правової системи.
9. Участь адвоката у кримінальному процесі.
10. Правова допомога в адміністративних справах.
11. Використання адвокатом шлюбного договору при розірванні шлюбу.

12. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної особі органами державної влади та місцевого самоврядування. Здійснення адвокатом представництва громадян у цих справах.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. // Відомості Верховної Ради України, 1996, №30.

2. Кримінальний кодекс України прийнятий 5 квітня 2001р. на сьомій сесії Верховної Ради України третього скликання і набрав чинності з 1 вересня 2001р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №25-26. – Ст.131.

3. Кримінально-процесуальний кодекс України. Затверджений Законом від 13.03.2013р.//Відомості Верховної Ради України, 2016, №2, ст.15 (із змінами).

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. (ВВРУ додаток до № 51 від 1984 р.).

5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // ВВР України. -2004. -№ 40-41.

6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р // ВВР України.-2003 р.- № 40-44.-Ст. 356.

7. Сімейний кодекс України 10 січня 2002 року N 2947// ВВР України - 2002, N 21-22, ст.135.

8. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798 // ВВР України. -2001. - № 36. - Ст. 188.

9. Кодекс законів про працю від 10.12.71.- Бюлетень законодавства і юридичної практики України.- 2004.- № 1.- С. 11.

10. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року N 2747// ВВР України. -2005 - N 35-36, N 37, ст.446.

11. Закони України (зі змінами та доповненнями)

- ✓ Про судоустрій і статус суддів від 02.06.2016 № 1402-VIII
- ✓ Про виконавче провадження від 02.06.2016 № 1404-VIII
- ✓ Про адвокатуру та адвокатську діяльність від 05.07.2012 № 5076-VI
- ✓ Про безоплатну правову допомогу від 02.06.2011 № 3460-VI
- ✓ Про адміністративні послуги від 06.09.2012 № 5203-VI
- ✓ Про державну службу від 10.12.2015 № 889-VIII
- ✓ Про запобігання корупції від 14.10.2014 № 1700-VII
- ✓ Про захист персональних даних від 01.06.2010 № 2297-VI
- ✓ Про Національну поліцію від 02.07.2015 № 580-VIII
- ✓ Про нотаріат від 02.09.1993 № 3425-XII
- ✓ Про прокуратуру від 14.10.2014 № 1697-VII
- ✓ Про соціальні послуги від 17.01.2019 № 2671-VIII

12.Рішення Ради адвокатів України Про внесення змін та доповнень до Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України та Положення про помічника адвоката, від 21.09.2019 № **111**

13.Правила адвокатської етики від 09.06.2017

14.Положення про Раду адвокатів України від 17.11.2012.

15.Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури від 17.11.2012.

16.Адвокатура України: підручник / М.А. Погорецький, О.Г. Яновська. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.

17.Зейкан Я.П., Сафулько С.Ф. Настільна книга адвоката у кримінальній справі (КПК 2012). Консультаційна робота адвоката. Адвокат у кримінальному процесі. Особливості захисту в окремих категоріях справ. Видавництво: Дакор. – 2016. - 640 стр.

18.Фіолевський Д.П. Адвокатура. Підручник. К.: Правова Єдність, 2014.- 3-тє і доп. вид.- 624 с.

<https://unba.org.ua/legislation-ukraine>

<https://zakon.rada.gov.ua/>